

EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI

16. – 22. RUJNA 2016.

PRIRUČNIK ZA LOKALNE VODITELJE KAMPANJA

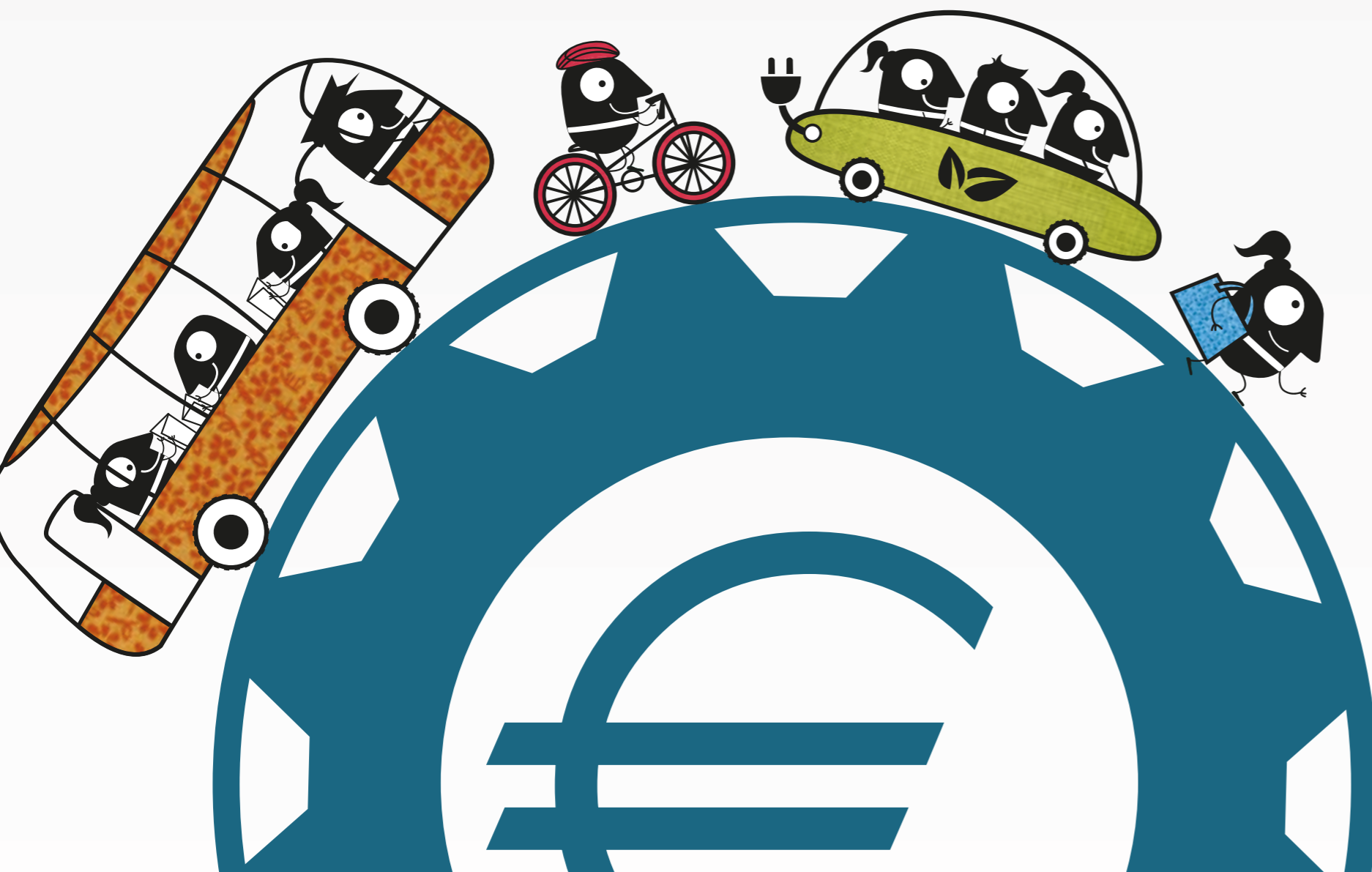
Pametna mobilnost. Snažno gospodarstvo.

www.mobilityweek.eu

Europsko tajništvo:
EUROCITIES
1 Square de Meeûs/B-1000 Brussels – BELGIJA
juan.caballero@eurocities.eu
Telefon: +32 2 552 08 75

SADRŽAJ

UVOD U PRIRUČNIK: OSNOVNI ALAT ZA VODITELJE LOKALNIH KAMPANJA ZA EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI	2
PRISPEVEK EVROPSKEGATEDNAMOBILNOSTI K TRAJNOSTNI MOBILNOSTI V MESTIH	2
KAKO SUDJELOVATI?	4
NAGRADA EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI	5
7 DANA AKTIVNOSTI NA TEMU ODRŽIVE MOBILNOSTI	6
Javni prijevoz	7
Vožnja biciklom	9
Pješačenje	10
Upravljanje mobilnošću	11
Odgovorno korištenje automobila	12
Slobodno vrijeme i kupnja: pametna i održiva mobilnost za poticanje lokalnog gospodarstva	14
Kupnja	14
Mobilnost i zdravlje	15
Zelene staze	16
TRAJNE MJERE	17
DAN BEZ AUTOMOBILA	19
INFORMIRANJE I KOMUNIKACIJA	21
PRAĆENJE I OCJENJIVANJE	23

UVOD U PRIRUČNIK: OSNOVNI ALAT ZA VODITELJE LOKALNIH KAMPANJA ZA EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI

Svrha je priručnika pružiti osnovne informacije lokalnim vlastima koje planiraju sudjelovati u sljedećem **EUROPSKOMTJEDNUMOBILNOSTI** od 16. do 22. rujna 2016. Priručnik sadrži uvjete registracije za **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** putem interneta. Njegove smjernice temelje se na iskustvima europskih gradova koji su prethodno organizirali **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI**. U njemu se predstavljaju i vrijedne ideje za organizaciju relevantnih aktivnosti i trajnih mjera. Jedno je poglavlje posvećeno prijavi za sudjelovanje u natjecanju za Nagradu **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**.

Lokalne vlasti trebaju tijekom pripreme za **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** uzeti te smjernice u obzir, ali ih mogu prilagoditi lokalnim potrebama. Ovdje sadržane informacije nisu iscrpne, a priručnik će se nadopunjavati novim idejama.

Dodatne informacije možete pronaći u Vodiču s najboljim praksama, koji sadrži poticajne primjere aktivnosti koje se mogu provoditi u okviru kampanje, i u Tematskim smjericama, koje se odnose na godišnju temu. Ti se dokumenti objavljuju svake godine i dostupni su na web-mjestu kampanje.

PRISPEVEK EVROPSKEGATEDNA-MOBILNOSTI K TRAJNOSTNI MOBILNOSTI V MESTIH

Europska komisija postavila je dva ambiciozna cilja za gradsku mobilnost: postupno povlačenje automobila na konvencionalna goriva iz gradova do 2050. i prijelaz na gradsku logistiku bez emisija štetnih plinova u velikim urbanim središtima do 2030. Povjerenica EU-a za promet Violeta Bulc usredotočuje se 2016. Na četiri prioriteta područja: inovaciju, digitalizaciju, dekarbonizaciju i ljude.

Povijest

Godine 2000. pokrenut je dan bez automobila kao europska inicijativa. To je bila prilika gradovima da pokažu brigu o zaštiti okoliša. Tijekom jednog dana, tj. 22. rujna, lokalne vlasti predstavile su svoja gradska središta u drukčijem svjetlu ograničavanjem prometa motornih vozila, poticanjem korištenja održivih prijevoznih sredstava i podizanjem svijesti o utjecaju izbora prometala na okoliš.

Slijedom uspjeha dana bez automobila, **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** održava se od 16. do 22. rujna svake godine od 2002. Više od 400 lokalnih vlasti iz 23 države sudjelovalo je već u prvoj godini.

Svijest o inicijativi raste iz godine u godinu, a javno mišljenje o njoj vrlo je pozitivno, s više od 80% podrške među anketiranimima. Većina ljudi prepoznaje i vrijednost kampanje za ukazivanje na pretjeranu upotrebu automobila u gradovima.

O čemu se radi?

Europska kampanja za promicanje održive urbane mobilnosti **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** predstavlja savršenu priliku za pojašnjavanje problema s kojima se gradovi suočavaju radi poticanja promjene ponašanja i napredovanja prema održivijoj prometnoj strategiji.

Lokalne vlasti potiču se na organiziranje aktivnosti podizanja svijesti o određenim temama te uvođenje trajnih mjera koje će poboljšati održivost prometa u gradovima.

EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI nudi i priliku za okupljanje lokalnih dionika i raspravu o različitim aspektima mobilnosti i kakvoće zraka, pronalaženje inovativnih rješenja za smanjenje upotrebe automobila i emisija, testiranje novih tehnologija i planiranje mjera.

EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI pruža priliku za razmišljanje o stvarnoj namjeni naših gradskih ulica i razmatranje konkretnih rješenja za izazove kao što su onečišćenje zraka i zagađenje bukom, prometna zagušenost, prometne nesreće i zdravstveni problemi.

EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI omogućuje pokretanje širokog raspona aktivnosti te nudi platformu lokalnim vlastima, organizacijama i udrugama za:

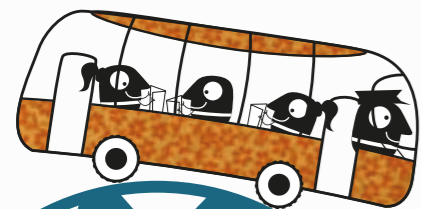
- Promicanje inicijativa za održivu urbanu mobilnost.
- Podizanje svijesti o šteti koju sadašnji trendovi urbane mobilnosti nanose okolišu i kvaliteti života.
- Uspostavu partnerstava s lokalnim dionicima.
- Sudjelovanje u europskoj kampanji s drugim gradovima uz zajednički cilj i identitet.
- Isticanje posvećenosti lokalnih vlasti politikama održivog urbanog prometa.
- Uvođenje novih politika i trajnih mjera.

Partnerstva za održivu mobilnost

Postizanje održive i pametne mobilnosti dugotrajan je proces koji zahtijeva ne samo političku potporu već i čvrsta partnerstva. Lokalnim se vlastima preporučuje ulaganje u takva partnerstva i što veće uključivanje lokalnih dionika. Svaka jedinica lokalne samouprave treba tražiti lokalne partnere koji su relevantni za različite aktivnosti te koordinirati pripremu za **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** u bliskoj suradnji s njima.

Dakle, lokalne vlasti trebaju uspostaviti partnerstva s (javnim) prometnim poduzećima, ekološkim, zdravstvenim i sportskim udrugama, lokalnim poduzetnicima (uključujući i njihove vanjske kontakte, tj. klijente, dobavljače, partnere), (lokalnim) medijima itd.

Poduzetnici su često zainteresirani za sudjelovanje jer žele pokazati da prihvaćaju svoju odgovornost za suzbijanje klimatskih promjena i brinu o zajednici i zdravlju svojih zaposlenika. Lokalne vlasti trebaju isticati te prednosti u svrhu okupljanja većeg broja partnera.

Tvrtke, ustanove i drugi potencijalni partneri koji nisu kvalificirani za sudjelovanje u **EUROPSKOM-TJEDNUMOBILNOSTI** (16. – 22. rujna), ali žele organizirati neke komplementarne aktivnosti tijekom godine, mogu se registrirati pojedinačno. Zahvaljujući značajki **AKCIJEMOBILNOSTI** te tvrtke i ustanove na web-mjestu www.mobilityweek.eu mogu registrirati svoje akcije za promicanje pametne i održive gradske mobilnosti u svakom trenutku tijekom godine.

KAKO SUDJELOVATI?

Bilo koji grad, čak i izvan Europe, pozvan je sudjelovati u **EUROPSKOM-TJEDNUMOBILNOSTI**. Prijave gradova putem interneta bit će odobrene pod uvjetom organiziranja događaja ili aktivnosti povezanih s održivom urbanom mobilnošću.

Tri su kriterija za sudjelovanje:

- Organiziranje tjedna aktivnosti, uzimajući u obzir glavnu godišnju temu.
- Uvođenje najmanje jedne nove trajne mjere koja doprinosi prelasku s korištenja privatnih automobila na ekološka prometna sredstva.
- Ako je moguće, barem jedna mjera treba biti trajna prenamjena prometne površine u korist pješaka, biciklista ili javnog prijevoza, npr. širi nogostup, nova biciklistička ili autobusna traka, smirenje prometa, ograničenje brzine. Trajne mjere provedene ranije tijekom iste godine također su prihvatljive uz uvjet njihovog promicanja tijekom **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI**.
- Organiziranje dana bez automobila, po mogućnosti 22. rujna, rezerviranjem jednog ili više prostora za pješake, bicikliste i javni prijevoz tijekom čitavog dana (od jednog sata prije početka radnog vremena do jednog sata nakon kraja radnog vremena).

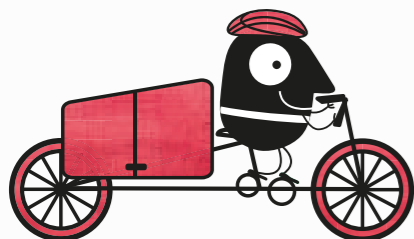
Lokalne vlasti koje ispune sva tri navedena kriterija postat će *zlatni sudionici* te će moći konkurirati za Nagradu **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI** (vidi poglavlje o Nagradi **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI**).

Kako se registrirati?

Nakon registracije ili prijave na prošlogodišnji račun potrebno je popuniti prijavni obrazac na web-mjestu www.mobilityweek.eu

Prilikom popunjavanja prijavnog obrasca za lokalne vlasti potrebno je navesti sljedeće podatke:

- Ime, funkcija i podaci za kontakt osobe koja je u jedinici lokalne samouprave zadužena za **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** i medijske upite.
- Aktivnosti/događaji (povezani s godišnjom temom) koji će biti organizirani za **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** i odgovarajući program.
- Trajne mjere koje će biti uvedene ove godine.
- Informacije o zonama u kojima je jako ograničen pristup privatnim automobilima.

Nakon registracije putem interneta prijavu će provjeriti nacionalni ili europski koordinator. Po odobrenju prijave biti će poslana automatska potvrda elektronskom poštom. Tek će nakon toga aktivnosti grada biti objavljene na internetu u rubrici "Gradovi **EUROPSKOM-TJEDNUMOBILNOSTI**". Uz potvrdu o uspješnoj registraciji prijavitelj će dobiti i podatke za prijavu na web-mjesto, što će mu omogućiti ažuriranje predanih informacija (npr. unos izmjena programa).

Potpis Povelje obavezan je samo pri prijavi za Nagradu **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI** (od druge polovine rujna do početka studenoga).

NAGRADA EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI

Cilj je Nagrade **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI** nagraditi aktivnosti lokalnih vlasti u okviru manifestacije **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI**. Njome se nastoji promicati uspješne kampanje i širiti svijest o potrebi za lokalnim djelovanjem na području održive urbane mobilnosti. Finalisti će sudjelovati u prestižnoj svečanosti u Bruxellesu te će biti promovirani u različitim publikacijama. O pobjedniku Nagrade **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI** snimit će se videozapis kojim će se promicati njegova postignuća kao predvodnika na području održivog urbanog prometa u Europi.

Kriteriji prihvatljivosti

Lokalne vlasti mogu se natjecati za Nagradu **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI** pod sljedećim uvjetima:

1. Ako su se registrirale na web-mjestu www.mobilityweek.eu
2. Ako su predale potpisanu Povelju.
3. Ako su *zlatni sudionici*, tj. ako ispunjavaju sva tri kriterija.
4. Ako se nalaze u nekoj od 28 država EU-a, u državi kandidatu koja sudjeluje u procesu stabilizacije i pridruživanja, u državi članici Europskog gospodarskog prostora (EEA) ili državi članici Europskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA). To su sljedeće države: Albanija, Austrija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Kosovo*, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Malta, Crna Gora, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Srbija, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Turska, Ujedinjena Kraljevina.

Kriteriji ocjenjivanja

Neovisan žiri sastavljen od stručnjaka iz područja urbane mobilnosti ocjenjivat će:

1. Kvalitetu aktivnosti s obzirom na godišnju temu.
2. Akcijski plan događanja i uključivanja javnosti.
3. Komunikacijsku strategiju za.
4. Utjecaj trajnih mjera.
5. Opseg partnerstava s lokalnim dionicima.

* Taj naziv ne prejudicira stajalište o statusu i u skladu je s rezolucijom UNSCR 1244 te mišljenjem MSP-a o Deklaraciji o neovisnosti Kosova

Postupak prijave

Lokalne vlasti koje se žele prijaviti za Nagradu **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** moraju:

1. Popuniti prijavni obrazac na engleskom jeziku (najviše 20 stranica), uključujući podatke o jedinici lokalne samouprave, događajima i aktivnostima, provedenim trajnim mjerama te o partnerima i njihovim doprinosima;
2. Dostaviti prijavu putem elektronske pošte, kopiju potpisane Povelje u digitalnom obliku te kartu područja zatvorenog za promet motornih vozila tijekom dana bez automobila;
3. Dostaviti dokaze: komunikacijske alate, novinske izreske, videozapise i fotografije (po mogućnosti visoke razlučivosti) do 15. studenoga.

Prijavni obrazac dostupan je na internetu.

Svečanost dodjele i vrsta nagrade

Svečanost dodjele Nagrade **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** održava se u Bruxellesu uz nazočnost povjerenika EU-a za promet. Pobjednička jedinica lokalne samouprave bit će nagrađena videozapisom u trajanju do tri minute kojim će se promovirati njezina postignuća kao predvodnika održivog urbanog prometa u Europi.

7 DANA AKTIVNOSTI NA TEMU ODRŽIVE MOBILNOSTI

Gradovi mogu organizirati aktivnosti o specifičnim temama vezanima uz održivi urbani promet.

Tri glavna oblika održivog prometa – javni prijevoz, vožnja biciklom i pješaćenje – te poveznice između njih (intermodalnost) činit će prirodnu osnovu za većinu aktivnosti.

Da bi pripremili zanimljiv sedmodnevni program, gradovi mogu organizirati dodatne dane bez automobila ili se usredotočiti na bilo koji drugi tematski događaj koji bi mogao biti relevantniji u lokalnim okvirima.

Otvaranje EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI

Javni i medijski događaji 16. rujna, prvog dana **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**, savršeno će otvoriti kampanju uz:

- Uvođenje posebnih ponuda, primjerice posebnih cijena javnog prijevoza tijekom čitavog tjedna.
- Ponudu dodatnih usluga (češće vožnje, poseban prijevoz, karte, savjeti za putovanja itd.).
- Promicanje intermodalnosti.
- Nagrađivanje osoba koje su ostavile automobil kod kuće, intervjui s njima u kojima će govoriti o zamjenskim načinima prijevoza koje su koristili i reći što misle o njima.
- Uvođenje trajnih mjera mobilnosti koje je grad isplanirao.

Javni prijevoz

Korištenje javnog prijevoza radi ispunjavanja potreba mobilnosti svakako je središnja tema **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**. Javni prijevoz treba se poistovjećivati sa slobodom.

Svi akteri javnog prijevoza moći će iskoristiti **EUROPSKITJEDNAMOBILNOSTI** kao priliku za promicanje intermodalnih rješenja te pokazati da ona doista mogu zamijeniti privatne automobile.

U nastavku slijedi niz prijedloga za uspješnu organizaciju događanja posvećenih javnom prijevozu. Njihov je cilj privući pažnju medija kao što su televizija, radio i novine.

Pametna prijevoz

Neke aktivnosti koje se mogu uzeti u obzir:

- Dogovor s prijevoznicima o uvođenju postaja u blizini većih poslovnih zona.
- Davanje financijske potpore, tj. naknada.
- Osiguranje prijevoza do kuće u nepredviđenim situacijama.
- Uvođenje posebnih ponuda.
- Informiranje o javnom prijevozu.
- Organiziranje individualnih putnih savjeta.
- Ponuda pića nakon posla na obližnjim postajama ili u autobusu.
- Promicanje planiranih aktivnosti na pravicima s gustim prometom.
- Organizacija natjecanja putnika.
- Promicanje intermodalnosti.
- Organiziranje rasprave između javnih prijevoznika i putnika o načinima povećanja javnog prijevoza i pozitivnim učincima za različite strane.

Intermodalnost

- Pješaćenje ili vožnja biciklom u kombinaciji s javnim prijevozom mogu učiniti javni prijevoz atraktivnijim:

	Prosječna brzina	Prijeđena udaljenost za 10 min	Zahvaćeno područje
Pješaćenje	5 km/h	0,8 km	2 km ²
Vožnja biciklom	20 km/h	3,3 km	32 km ²

- Moguće je promicati vožnju biciklom i javni prijevoz dopuštanjem unošenja bicikala u vozila izvan vršnih sati i postavljanjem novih stalaka za bicikle na postajama javnog prijevoza.
- Putnike se može informirati o servisima za zajedničko putovanje automobilom i zajedničko korištenje automobila. Nove usluge uvijek su dobrodošle.
- Informacije o dijeljenju taksija mogu se prikazivati na prometnim čvorištima.
- Informacijski sustavi mogu biti transmodalni, npr. osoblje autobusa može informirati o željezničkom prometu i obrnuto.

Pristupačan javni prijevoz

Pristupačan je prijevoz pravo i osigurava socijalnu uključenost. Štoviše, broj putnika bez invaliditeta povećava se što je javni prijevoz pristupačniji. Potrebno je:

- Prilagoditi autobusne postaje i poravnati visinu nogostupa s pragovima autobusa.
- Uvesti autobusne postaje u blizini objekata većih tvrtki.
- Uvesti mjere širenja svijesti o invaliditetu.
- Uvesti vozne redove i druge informacije u pristupačnim formatima (krupni tisak, Brailleovo pismo, audiozapisi i sl.).
- Prilagoditi infrastrukturu radi omogućivanja pristupa (niskopodni autobusi, dizala, rampe itd.).
- Osigurati informacije o pristupačnosti putem web-stranica, mobilnih aplikacija, letaka itd.
- Suradivati s udrugama osoba s invaliditetom.

Sigurnost

Prema Međunarodnoj udruzi javnog prijevoza (*L'Union Internationale des Transports Publics* [UITP]), u prometnim nesrećama u Europi svake godine pogine više od 27 000 ljudi. Broj smrtnih slučajeva i broj putovanja automobilom izravno su povezani. Nesreće su glavni uzrok smrti među mladima u Europskoj uniji.

Navedene brojke mogu se uspoređivati s lokalnima.

Druge mjere mogu biti imenovanje agenata za sigurnost ili informiranje te uvođenje sigurnih i atraktivnih pješačkih staza unutar prometne mreže.

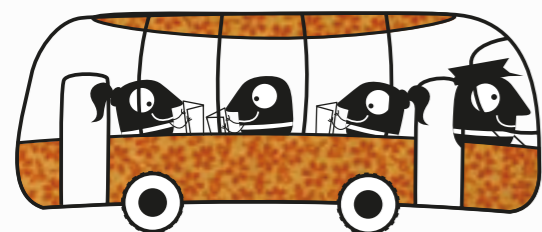
Informiranje putnika

- Redizajnirajte vozne redove, web-stranice i aplikacije.
- Otvorite multimodalne informacijske servise.
- Doznajte mišljenje korisnika.

Komunikacija s korisnicima i osobljem

Osoblje mora biti dobro informirano da bi **EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI** bio potpuno uspješan. Aktivnosti mogu uključivati:

- Posjete kontrolnom uredu za javni prijevoz uz pojašnjavaње pitanja učestalosti, brzine, linija itd.
- Izložbu inovativne opreme za javni prijevoz ili demonstraciju prototipa na redovitim linijama.
- Objašnjavaње poremećaja prometa zbog izgradnje novih linija ili posjet gradilištu podzemne željeznice/tramvajske pruge.

Vožnja biciklom

Vožnja biciklom povezana je sa svim aspektima koji čine grad poželjnim za život. Bicikli štede prostor i energiju, ne stvaraju buku i ne onečišćuju zrak. Doprinosu održivoj mobilnosti i dobrobiti te su učinkoviti i dobri za zdravlje.

Svi dolje navedeni prijedlozi aktivnosti namijenjeni su skretanju pozornosti na prednosti vožnje biciklom.

Vožnja biciklom i pametan prijevoz

Za svrhe promicanja sigurnosti vožnje biciklom, razvoja biciklističke infrastrukture na poslu i poticanja vožnje biciklom do radnog mjesta važno je:

- Postaviti štand ili točku za informiranje o vožnji biciklom na prometnom mjestu, pristupačnom za osoblje i javnost.
- Uvesti sustav "mentorstva"; biciklist početnik može se dovesti do radnog mjesta sa svojim "mentorom", a potom ga se može intervjuirati na tu temu.
- Organiziranje akcije "biciklom na posao", uz ponudu različitih poticaja za korištenje bicikla.
- Organiziranje natjecanja putnika da bi se pokazalo kako vožnja biciklom nije samo najjeftinija i najzdravija nego i najbrža.
- Doručak za djelatnike koji dođu na posao biciklom.
- Modna revija biciklističke odjeće ili dizajniranje biciklističke opreme (kabanica s logotipom tvrtke i sl.).
- Dodjela obilježja ili nagrade tvrtki koja podržava vožnju biciklom.
- Distribucija informacija o sigurnim biciklističkim stazama u suradnji s lokalnom policijom ili zavodom za prometno planiranje.

Biciklistička infrastruktura

- Postavite biciklističku info-točku ili štand za informiranje zaposlenika, stanovnika, turista i sl.
- Uspostavite partnerstva s tvrtkama u svrhu osiguranja svlačionica i tuševa za bicikliste.
- Uredite sigurna i natkrivena parkirališta za bicikle.
- Nabavite bicikle za vozne parkove javnih tijela ili poduzeća.
- Otvorite javni servis za bicikle.
- Premjestite parkiralište za bicikle pred ulaze zgrada javne uprave, poslovnih zgrada, trgovačkih centara i sl.

"Isprobaj i postani svakodnevni biciklist!"

- U suradnji s lokalnim biciklističkim udrugama organizirajte informativne sastanke o prebacivanju s automobila na bicikl, posebice za osobe koje žive na udaljenosti većoj od 5 km od radnog mjesta.
- Organizirajte modnu reviju za bicikliste ili izložbu prototipova i starih bicikla.
- Zamolite lokalne biciklističke udruge, servise za iznajmljivanje bicikla, specijalizirane sportske trgovine i tvrtke da u svoju ponudu uključe servisne točke za bicikle.
- Zamolite lokalne biciklističke udruge ili policiju da postavljaju oznake na bicikle radi zaštite od krađe.
- Pozovite stanovnike na sudjelovanje u vožnji pod nazivom "Svakodnevni biciklist" i tražite od sudionika da na leđa stave plakat s istaknutom udaljenošću koju svaki dan prijeđu biciklom. Svi će plakati biti prikazani na izložbi nakon vožnje.
- Uvedite program poticaja za bicikliste u suradnji s lokalnim trgovcima.

Pješačenje

Sljedeće aktivnosti namijenjene su skretanju pažnje na važnost pješačenja kao oblika prometa. Predložene aktivnosti mogu se brzo organizirati i nisu trajne u materijalnom smislu. Međutim, one trebaju ostaviti dojam na ljude i privući pažnju medija.

Pješačenje i pametan prijevoz

- Potaknite poduzetnike na nagrađivanje zaposlenika koji pješače na posao, primjerice doručkom.
- Zamolite uprave tvrtki da nagrade zaposlenike koji pješače na posao financijskim poticajima ili s dodatnih dvije minute godišnjeg odmora.
- Predložite tvrtkama da nagrade čistače ulica koji održavaju prostore oko njihovih zgrada.
- Savjetujte poduzetnike o tome kako prilagoditi parkirališta radi davanja prednosti pješacima.
- Zamolite glavnog direktora tvrtke za šetnju ulicama oko objekta tvrtke radi procjene pristupačnosti za pješake.
- Suradujte s tvrtkama na pokretanju i provedbi redovitih projekata uklanjanja grafita u njihovom okruženju.
- Distribuirajte informacije o sigurnim pravcima za pješake.

Žive ulice

- Dogovorite s gradskim dužnosnicima šetnju gradom radi procjene problema kao što su fizičke prepreke, napukli pločnici, nedozvoljeno parkiranje, nepropisno odlaganje otpada itd.
- Organizirajte dan parkirališta (www.parkingday.org) i pozovite stanovnike na kreativno korištenje parkiranih mjesta.
- Posadite drveće u manje atraktivnoj ulici.
- Otvorite novu zonu s ograničenjem brzine do 30 km/h (20 milja/sat).
- Zamolite trgovce za sudjelovanje u kampanji putem lokalne gospodarske komore.

Državne vlasti

- Ministar prometa pridružuje se djeci u svakodnevnom pješačenju do škole.
- Ministar prometa druži se s roditeljima i djecom u zonama ograničenja brzine prometa do 30 km/h (20 milja/sat) i razgovara s njima o lokalnim uvjetima za pješake.
- Uz nazočnost djece, ministar prometa otvara novi pješački most, stazu ili neku drugu građevinu za pješački promet.
- Ministar prometa i, po mogućnosti, drugi vladini dužnosnici, pješače na posao i kući ili idu autobusom/vlakom i sl.
- Ministar unutarnjih poslova pridružuje se policijskom službeniku na poslu i pomaže u provedbi mjera sigurnosti na ulicama.
- Vlada najavljuje propise o kažnjavanju svih glavnih izvora uličnog otpada kao što su plastične boce, ambalaža cigareta ili slatkiša, a prihodi od naplate kazni iskoristit će se za poboljšano upravljanje javnim površinama.

Sve navedene aktivnosti primjenjive su i na gradonačelnike i druge lokalne donositelje odluka.

Upravljanje mobilnošću

Upravljanje mobilnošću postaje odlučujući element u pametnom i održivom razvoju gradova. Ono se sastoji od pristupa usmjerenog na potražnju radi promjene odnosa oblika prometa u korist održivih načina prijevoza.

Taj pristup uključuje nova partnerstva kao jedan od ključnih aspekata. Tijekom **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI** lokalne vlasti mogu uspostaviti partnerstva sa školama i tvrtkama te provoditi školske planove mobilnosti te planove za lokalne putnike.

U novom, prilagodljivom prometu ulogu imaju: prilagodljive autobusne linije, prilagodljivi prijevoz, javni prijevoz, zajedničko korištenje taksija i automobila, parkirališta s javnim prijevozom ("Park & Ride"), gradski prijevoz tereta i roba.

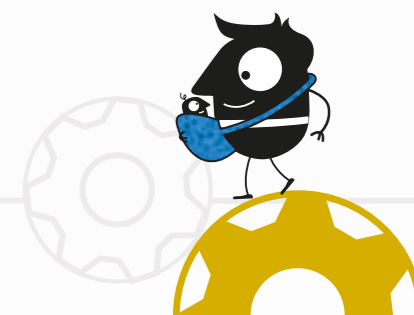
Alati za poticanje promjene u ponašanju najčešće se temelje na informiranju, komunikaciji, organizaciji i koordinaciji te zahtijevaju promicanje.

Planiranje prijevoza u tvrtkama

- Promičite održiv lokalni prijevoz putem gradskih ili poduzetničkih glasila.
- Dodijelite obilježja za održive tvrtke.
- Promičite poslodavce koji su aktivni u upravljanju mobilnošću i pružaju dobar primjer.
- Osigurajte karte i vodiče za pristupačnost na određenim mjestima.
- Pružite prometne informacije osobno, od vrata do vrata.
- Održite sastanak djelatnika tvrtke na temu mobilnosti.
- Organizirajte anketu o promjeni ponašanja u pogledu mobilnosti.
- Osnujte radnu skupinu zaposlenika za pitanja mobilnosti.
- Imenujte koordinatora ili rukovoditelja za mobilnost.

Opće aktivnosti

- Organizirajte dan biciklista te nagradite zaposlenike kliznim radnim vremenom, doručkom, majicom, nastupom glazbene skupine, tuševima, masažom, oznakom za zaštitu od krađe i sl.
- Uspostavite partnerstvo s pružateljima usluga informacijskih tehnologija i tvrtkama u svrhu organizacije (nacionalnog) dana rada od kuće.
- Zamolite poznatu osobu da izjavi: "Ja na posao idem pješice/biciklom!" ili "Ja na posao putujem javnim prijevozom!"
- Dodijelite nagradu za najbolju tvrtku na području održive mobilnosti.
- Organizirajte dan održivog prometa za tvrtke: zaposlenici će hodati, voziti bicikl, koristiti javni prijevoz ili zajednički putovati automobilom.
- Nagradite stalne lokalne putnike koji imaju godišnju kartu.
- Ponudite vozačima u zastoju prometa "antistres" lopticu.
- Dizajnirajte obilježje za tvrtke koje podržavaju vožnju biciklom.
- Predstavite/pokrenite inicijative zajedničkog putovanja automobilom u tvrtkama.
- Tražite od poduzetnika da zaposlenicima ponude biciklistički bonus.
- Planiranje prijevoza u tvrtkama: iskušajte nove mjere tijekom **EUROPSKOG-TJEDNAMOBILNOSTI**.

Planovi održive urbane mobilnosti (POUM-i)

EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI je sjajna prilika za poticanje interesa za POUM-e. Stoga jedan dan mora biti posebno posvećen sljedećim aktivnostima:

- Izložba o mogućim planovima razvoja prometa i o odabranom planu.
- Konferencija o planu urbane mobilnosti.
- Sastanci građana na temu urbane mobilnosti.
- Predstavljanje/uvođenje nekih od mjera plana urbane mobilnosti (nove autobusne linije, nova parkirališta s javnim prijevozom, biciklističke staze, zeleni putnički planovi, centri za mobilnost itd.) te pružanje specifičnih informacija o tim inovacijama.

Odgovorno korištenje automobila

Cilj je **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** ne samo promicati korištenje održivih prometnih sredstava nego i potaknuti odgovorno korištenje automobila tako da oni koji moraju koristiti automobil, barem za određene svrhe mogu i doprinijeti održivijem urbanom okruženju.

Kao što je u nastavku navedeno, u obzir dolaze različite aktivnosti. One uključuju opreznu i sigurnu vožnju, svođenje ograničenja za sve ostale sudionike u prometu na najmanju mjeru, smanjenje emisija nastalih automobilskim prometom (koje izravno utječu na klimu i kakvoću zraka) i povećanje broja putnika po automobilu.

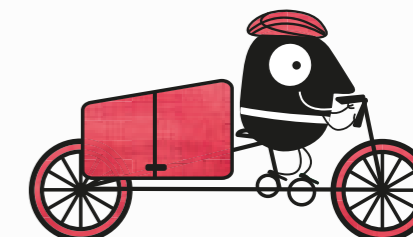
Potrebno je još jednom naglasiti da organizacija ovdje navedenih aktivnosti nije samo zadatak lokalnih vlasti već se to može učiniti u suradnji s različitim lokalnim partnerima.

Štednja goriva

- Zamolite od distributera ili proizvođača automobila da izlože štedljive automobile na prostoru za demonstraciju.
- Zamolite vozačke škole da u svoju ponudu uključe energetske učionice (eko-vožnja).
- Promičite eko-vožnju među profesionalnim vozačima kao što su vozači školskih autobusa, taksisti, vozači tvrtki i institucija i sl.
- Pokrenite kampanju zajedno s lokalnim benzinskim postajama za poticanje redovitih provjera tlaka guma (manje od 0,4 bara znači povećanje potrošnje goriva za 10%).

“Odmorite auto”

- Organizirajte natjecanja u kojima će vozači privremeno zamijeniti svoje dozvole za karte javnog prijevoza.
- Predstavite bicikle za prijevoz robe i/ili organizirajte demonstraciju za prijevoz roba biciklom.
- Pozovite “svakodnevne bicikliste” da govore o svojim svakodnevnim navikama i iskustvima u pogledu prijevoza djece i roba, izleta, odgovarajuće odjeće itd.
- Objavite “vozački bonton” s informacijama o većini prethodno navedenih tema, kao što su štednja goriva, smanjenje buke, savjeti za servisiranje (prigušivanje zvuka kotača, inovativni uljni filtri itd.), pronalaženje autopraonica u kojima se voda reciklira, parkirališta itd.
- Prilikom objave prometnih informacija na lokalnoj radio postaji pozovite vozače da koriste “pravu kombinaciju”, mijenjaju prijevozna sredstva i kombiniraju ih s drugim načinima prijevoza radi izbjegavanja prometnih zastoja.

Zajedničko korištenje automobila i zajedničko putovanje automobilom

- Promičite “pametno korištenje automobila” predstavljanjem sustava zajedničkog korištenja automobila i zajedničke vožnje automobilom.
- Zamolite lokalne poduzetnike koji su uveli shemu zajedničkog korištenja automobila da predstavljaju svoje rezultate.
- U slučaju da u vašem gradu još ne postoji servis za zajedničko korištenje automobila, tijekom ETM-a provedite anketu radi prepoznavanja potencijalnih korisnika buduće sheme.
- Omogućite ljudima koji koriste lokalni servis za zajedničko korištenje automobila da predstavljaju svoja iskustva (intervju u lokalnim novinama i sl.).
- Predstavite program povezivanja korisnika usluge zajedničkog putovanja automobilom.

Parkiranje

- Uvedite nova parkirališta ili zone zabrane parkiranja.
- Postrožite provedbu propisa o parkiranju.
- Pružite informacije o propisima za parkiranje.

Odgovorno korištenje automobila za prijevoz do radnog mjesta

- Organizirajte dan testiranja električnih vozila.
- Uvedite klizno radno vrijeme radi smanjenja prometne zagušenosti tijekom vršnih sati.
- Rezervirajte najbolja parkirna mjesta (u blizini ulaza) za osobe koje zajednički putuju automobilom.
- Osigurajte prijevoz kući u izvanrednim slučajevima za osobe koje koriste zajedničko putovanje automobilom.
- Premjestite parkiralište za automobile dalje od ulaza u zgradu.
- Organizirajte anketu na ulazima objekata da bi vidjeli koliko je ljudi promijenilo svoje prometne navike i objavite najznačajnije rezultate.

Ekološka vozila

- Posvetite aktivnosti odgovornog korištenja automobila ekološkim vozilima (možda u suradnji na nacionalnoj razini), posebice električnim i hibridnim vozilima te automobilima na prirodni plin, ukapljeni naftni plin i bioplin.
- Organizirajte prostore za izlaganje i demonstraciju na kojima će javnost moći vidjeti i testirati ekološka vozila.
- Provjerite može li gradonačelnik koristiti električno vozilo tijekom čitavog tjedna ili barem jedan dan radi skretanja pažnje televizijskih i radijskih postaja te tiska na poruke **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** i rješenja koja nude ekološka vozila.
- Dogovorite sastanak između predstavnika udruga za ekološka vozila i javnih službenika radi razgovora o tome kako povećati korištenje ekoloških gradskih vozila i pozitivan učinak za različite strane.
- Namijenite poseban prostor za dostavu. Platforma ili parkiralište izvan zona bez automobila bili bi rezervirani za isporuku robe trgovcima. Ekološka bi vozila potom dostavljala robu do trgovina.
- Uvedite uslugu dostave robe kupcima upotrebom ekoloških vozila. Prijevoz kupljene robe do prikladnih parkirališta treba biti uključen.

Slobodno vrijeme i kupnja: pametna i održiva mobilnost za poticanje lokalnog gospodarstva

Do objekata namijenjenih za rekreaciju ili kupovinu može se doći korištenjem različitih oblika održivog prijevoza. To se ne odnosi samo na način na koji se ljudi kreću, već i na prijevoz robe unutar urbanih područja: prema istraživanju sveučilišta Vrije Universiteit Brussel i iskustvima stečenim tijekom projekta Cyclelogistics, između 50 i 70 posto prijevoza robe u europskim gradovima može se prenijeti na bicikle za prijevoz robe. Ova je tema prikladna za pronalaženje lokalnih partnera jer omogućuje promicanje njihovih usluga.

Istražite grad

Pozovite stanovnike da otkriju svoj grad iz druge točke gledišta. Aktivnosti slobodnog vremena mogu pružiti priliku za sigurno i ugodno istraživanje grada u tišem okruženju bez automobila.

- Poseban prijevoz za istraživanje grada
- Obilasci u organizaciji turističkih vodiča ili pješačkih klubova
- Okupljanja pješaka u partnerstvu sa sportskim trgovinama, školama, udrugama itd.
- Hotelski ključevi koji omogućuju i pristup javnom prijevozu, servisima za iznajmljivanje bicikla i zajedničko korištenje automobila.

Zabavne aktivnosti

- Zamolite udruge, škole, prehrambenu industriju i sl. da organiziraju besplatan doručak, ručak ili popodnevni piknik.
- Organizirajte besplatne koncerte, predstave, ulične performanse, umjetnike, klaune itd. na javnim prostorima.
- Postavite prazan zid na glavnom trgu na kojem će ljudi pisati svoja mišljenja.
- Zatražite od lokalnih sportskih udruženja, trgovina i poduzeća da organiziraju uličnu demonstraciju proizvoda za: nogomet, košarku, odbojku (na pijesku), vožnju skejtbordom ili na koturaljkama i sl.
- Ponudite posebne načine prijevoza kao što su kočije, turistički vlakovi, solarni čamci itd.

Kupnja

Uvođenje zona bez automobila moglo bi predstavljati problem nekim trgovcima. Stoga se osobito njih mora uključiti u ranoj fazi organizacije.

- Informirajte trgovce posebnim službenim dokumentom o mogućnostima dolaska do centra grada bez automobila.
- Navedite naziv postaje za autobuse, tramvaje ili podzemnu željeznicu u blizini trgovine.
- Oglašavajte trgovine u centru grada u promidžbenim materijalima **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**. Primjerice, postavljenjem logotipa u trgovine na karti područja bez automobila, uključujući oglašavanje dana bez automobila na lokalnom radiju, navođenjem ljudi u trgovine pomoću transparenata na ulicama itd.

- Namijenite poseban prostor za dostavu. Roba bi se do trgovina dostavljala ekološkim vozilima.
- Uvedite uslugu dostave robe kupcima upotrebom ekoloških vozila.
- Uvedite uslugu "dostave bez emisija". Može se postaviti točka primopredaje na kojoj će se nalaziti kabina sa stalnim osobljem, opremljena rashladnim kutijama za čuvanje ohlađene robe. Trgovine i kupce povezivat će vozni park bicikala za prijevoz robe.
- Distribuirajte karte za javni prijevoz u trgovinama prije i nakon **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**.
- Pozovite trgovce iz središta grada da organiziraju lutriju; ponuđene nagrade bile bi vezane uz **EUROPSKITJEDNAMOBILNOSTI** i uključivale bi predmete kao što su bicikli, koturaljke i sl.
- Potaknite trgovce da zauzmu javne površine oslobođene zabranom vozila kao dodatni prodajni prostor (terase ili ulični prostor za štandove). No **EUROPSKITJEDNAMOBILNOSTI** se ne smije pretvoriti u veliki komercijalni događaj organiziran za marketinške svrhe.

Dodatni su primjeri ekonomskih koristi od pametne i održive urbane mobilnosti za lokalno gospodarstvo dostupni u tematskim smjernicama.

Mobilnost i zdravlje

Broj vozila na europskim prometnicama i dalje raste, što dovodi do pada kvalitete života stanovnika gradova (buka, onečišćenje zraka, nesreće, stres itd.).

Zdravstvene posljedice prometa utječu na većinu stanovništva, a posebice na ranjive skupine kao što su djeca i starije osobe. Neki od učinaka prometa na ljudsko zdravlje dobro su poznati i kreću se od neugode uslijed prometne buke do bolesti dišnog i kardiovaskularnog sustava.

Lokalne medicinske službe, osiguravatelji, udruženja liječnika i sportske organizacije mogu biti prikladni partneri za organiziranje aktivnosti na temu mobilnosti i zdravlja.

Onečišćenje okoliša

Lokalne vlasti moraju aktivno štiti stanovnike od štetnih učinaka buke i slabe kakvoće zraka. Ključno je provoditi obrazovne aktivnosti o tim temama.

- Zamolite mrežu za praćenje kakvoće zraka, agenciju za zaštitu okoliša i/ili energiju (EEA, IEE), informacijsko-dokumentacijske centre za praćenje buke (INCE, CIDB) da postavie izložbu o zraku i buci.
- Zamolite policiju i/ili centre za tehnički pregled automobila da ponude ispitivanje vozila na parkiralištima radi sprječavanja onečišćenja.
- Objasnite kako se koriste sustavi praćenja kakvoće zraka i kako tumačiti podatke.
- Predstavite aktivnosti usmjerene na poboljšanje razina buke i kakvoće zraka.

Prednosti pješaćenja i vožnje biciklom

Istraživanjima je dokazano da su zaposlenici koji se dovoljno bave tjelovježbom zdraviji, učinkovitiji i rjeđe idu na bolovanje tijekom godine. Aktivnosti mogu biti sljedeće:

- Zatražite od organizacija za zdravstveno osiguranje da objave podatke o zdravstvenim koristima fizičke aktivnosti, zdravstvenim rizicima i ekonomskim troškovima fizičke neaktivnosti, načinu integriranja fizičke aktivnosti u svakodnevni život itd.
- Organizirajte raspravu s liječnicima u svrhu isticanja negativnog utjecaja prometa na zdravlje.
- Zatražite od bolnice/liječnika da ponude preglede (mjerjenje tlaka, cirkulacija, težina, koštana masa itd.) radi širenja svijesti o zdravlju.
- Zamolite sportske udruge da predstave svoje aktivnosti.
- Pozovite sportske udruge, poduzetnike, škole i dr. na sudjelovanje u natjecanjima, utrkama ili štafetama.
- Zatražite od nadležnih organizacija postavljanje igrališta koja potiču fizičku aktivnost i agilnost djece.
- Zamolite grupe za "zdravstveno pješaćenje" da održe prezentacije kojima se potiče pješaćenje.
- Ministar zdravlja ili zamjenik gradonačelnika zadužen za zdravstvo treba sudjelovati u akciji "šetnjom do zdravlja".
- Predstavite provedene ili planirane mjere poboljšanja uvjeta za pješake i bicikliste (smirenje prometa, pješacke zone, izravni/dodatni pravci ili mreža staza za bicikliste i pješake i sl.).
- Organizirajte kondicijski trening (u suradnji s osiguravateljskim tvrtkama).

Zelene staze

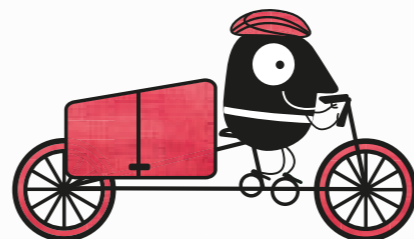
Zelena staza je "komunikacijski pravac rezerviran isključivo za promet bez motornih vozila, uređena na integriran način kojim se poboljšava okoliš i kvaliteta života u okolnom području. Te staze trebaju ispunjavati potrebne standarde širine, nagiba i stanja površine da bi bile ugodne i bezopasne za sve korisnike."

(Lilska deklaracija, 12. rujna 2000.)

Cilj je potaknuti organizacije na uređivanje zelenih staza, a širu javnost na njihovo korištenje.

Opće širenje svijesti

- Organizirajte pješacke ili biciklističke izlete ili piknike na postojećim i neslužbenim stazama (uz mjere opreza) u kojima će sudjelovati lokalni predstavnici. Zelene staze kao mjesta za susrete mogu biti korisne različitim interesnim skupinama:
 - Osobama sa smanjenom pokretljivošću, starijim osobama itd.
 - Umjetnicima, sportašima, političarima, lokalnim ličnostima itd.
 - Prodavačima korištenih bicikla.
 - Medijima i novinarima.
- Koristite zelenu stazu kao učionicu na otvorenom za sate matematike, zemljopisa, zavičajne povijesti i prirode.
- Organizirajte volontersko čišćenje zelenih staza.

Promet u skladu s prirodom

- Zelene staze obično prolaze uz željezničke pravce i vodne putove te kroz šume ili prirodne rezervate.
- To je dobar način za otkrivanje prirodne baštine razgledavanjem uz pratnju vodiča ili putem publikacija o biljnom svijetu.
- I lokalno kulturno naslijeđe može se pokazati konzervacijom lokaliteta koji se nalaze uz zelene staze.

Lokalne ili regionalne vlasti na djelu

Na postojećim zelenim stazama:

- Učinite raskrižja cesta i zelenih staza sigurnima,
- Pobrinite se za siguran prolaz do škola i drugih javnih objekata,
- Izradite prometni plan za školu ili tvrtku u koji će biti uključena lokalna mreža zelenih staza,
- Objavite inicijative za promicanje zelenih staza,
- Predstavite oznaku za zelenu stazu ili njenu dionicu,
- Predstavite objekte postavljene na zelenim stazama: stajališta, odmorišta za bicikliste ("relais vélos").

Ako zelene staze ne postoje:

- Predstavite projekt uređenja zelenih staza široj javnosti.
- Otkupite zemljište za zelene staze, otvorite dionicu zelene staze, napravite lokalnu mrežu zelenih staza.
- Omogućite tvrtkama sponzoriranje uređenja novih zelenih staza.

Karta zelenih staza dostupna je na web-mjestu Europskog udruženja za zelene staze

www.aevv-egwa.org/

TRAJNE MJERE

Od lokalnih vlasti koje sudjeluju traži se "uvođenje najmanje jedne nove trajne mjere koja doprinosi prelasku s korištenja privatnih automobila na ekološka prometna sredstva."

Te mjere ne moraju biti skupe. One pokazuju posvećenost grada održivoj urbanoj mobilnosti. Slijede neke od mogućih trajnih mjera.

Biciklistički objekti

- Unaprjeđenje biciklističke mreže i objekata (proširenje, obnova, smjerokazi, parkirališta, brave itd.).
- Stvaranje sustava javnih bicikla ili zajedničkog korištenja bicikla.

Pješacke zone

- Otvaranje ili proširenje pješackih zona.
- Unaprjeđenje infrastrukture: pješacki mostovi, nogostupi, pješacki prijelazi, rasvjeta itd.
- Proširenje ili uređenje novih zelenih staza.

Usluge javnog prijevoza

- Unaprjeđenje i širenje mreže javnog prijevoza (prometne trake za vozila s više od dva putnika, nove postaje, nove linije, rezervirane zone itd.).
- Povećanje učestalosti vožnji, uvođenje brzih linija itd.
- Upotreba ekoloških vozila u voznim parkovima javnih prijevoznika.
- Uvođenje mobilne naplate prijevoza i mobilnih usluga.
- Integrirane usluge za različite oblike javnog prijevoza.

Planovi smirenja prometa i smanjenog pristupa

- Programi ograničenja brzine u blizini škola.
- Smanjenje broja vanjskih parkirnih zona.
- Izgradnja postaja s parkiralištima.
- Trajna zabrana pristupa gradskim centrima.

Pristupačnost

- Predstavljanje planova pristupačnosti.
- Izgradnja objekata za osobe sa smanjenom mobilnošću.
- Uklanjanje arhitektonskih prepreka.
- Snižavanje i širenje nogostupa.
- Postavljanje taktilnih nogostupa i rampi za invalidska kolica.
- Ugradnja zvučne signalizacije u semafore.

Novi oblici korištenja i posjedovanja vozila

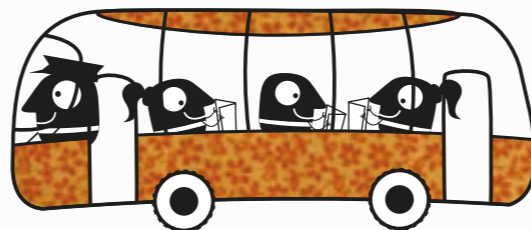
- Pokretanje internetskih servisa za zajedničko korištenje automobila i zajedničko putovanje automobilom.
- Odgovorno korištenje automobila (eko-vožnja i sl.).
- Upotreba ekoloških vozila.

Prijevoz tereta

- Novi propisi za prijevoz tereta.
- Upotreba ekoloških vozila.
- Postavljanje platformi za prekrcaj tereta.

Upravljanje mobilnošću

- Usvajanje prometnih planova za škole i tvrtke.
- Otvaranje centara za mobilnost i informacijskih servisa.
- Izrada obrazovnih materijala.
- Planovi urbane mobilnosti uz konzultacije s lokalnim akterima.
- Osiguranje poticaja i nagrada za poslodavce.
- Olakšavanje pristupa poslovnim i drugim javnim prostorima.

DAN BEZ AUTOMOBILA

U gradu se može definirati jedna ili više zona bez automobila. Zona će biti zatvorena za promet motornih vozila tijekom većeg dijela dana. Pristup će biti dozvoljen samo pješacima, biciklistima, javnom prijevozu i ekološkim vozilima (s pogonom na UNP, prirodni plin, el. energiju i sl.). Više takvih područja može se povezati pješačkim stazama. Osim zona bez automobila može se odrediti i tampon zona u kojoj će se vozačima automobila pružati specifične informacije.

Smještaj i veličinu zona bez automobila potrebno je pažljivo utvrditi, uzimajući u obzir lokalni kontekst:

- Vizualizacija specifičnih tema (npr. buke, mjerenja kvalitete zraka, itd.).
- Planirane mjere mogu se predstaviti ili testirati (npr. uvođenje pješačke zone).
- Aktivnosti za specifične ciljane skupine (npr. djecu).
- Uključivanje lokalnih organizacija koje mogu doprinijeti vlastitim djelatnostima (npr. gastronomija, sport).
- Uobičajeni broj posjetitelja u tom području odnosu na projicirani broj dodatnih posjetitelja.
- Parkirališta potrebna u okolici zona.
- Povezivanje različitih zona bez automobila.

Prepreke i kontrolne točke

Pristup zonama bez automobila nadzirat će se te će biti postavljene prepreke. Potrebno je osigurati pomoć sljedećih tijela:

- Lokalno tijelo nadležno za gradski i/ili izvangradski promet.
- Državna i/ili lokalna policija.
- Osoblje lokalnih vlasti: sudjelovanje osoblja tijela lokalne samouprava dobar je način potpunog uključivanja i poticanja interne komunikacije.

Popis iznimki

Potrebno je sastaviti kratak popis odobrenih vozila. Uz ekološka vozila (s pogonom na UNP, prirodni plin, el. energiju itd.), iznimke mogu biti vozila hitne pomoći, vozila osoba s invaliditetom i vozila za hitne popravke.

Hitne službe (policija, vatrogasci, hitna pomoć) te serviseri el. i plinske mreže imat će neometan pristup zoni.

Prijave za iznimke koje nisu navedene u popisu potrebno je dostaviti nadležnom upravnom odjelu. Iznimke trebaju biti svedene na najmanju mjeru.

Stanovništvo

Stanari trebaju ukloniti svoja vozila s ulica dan prije. Možda će biti potrebno osigurati posebna parkirališta i potpisati ugovor s koncesionarom.

Umjesto toga stanarima bi se mogao dozvoliti odlazak automobilom iz zone, ali ne i povratak prije određenog vremena. U tom slučaju morali bi ostaviti automobile na parkiralištu.

Dostava u zonama bez automobila

Dostava će biti omogućena do određenog vremena (koje će biti naknadno utvrđeno) u skladu s općim uvjetima. Za trgovce koji očekuju dostavu tijekom dana može se predvidjeti prekrcajni prostor izvan zone. S tog će se mjesta teret prevoziti teretnim biciklima ili ekološkim vozilima.

Javni prijevoz

Stanovništvu je potrebno ponuditi učinkovit zamjenski prijevoz sa sljedećim značajkama:

- Veća učestalost usluga.
- Bolji pristup za osobe sa smanjenom mobilnošću.
- Posebne cijene prijevoza ili besplatan prijevoz.
- Posebne inicijative (kombinirane karte za parkiranje i autobus ili vlak, karte s popustima za kino, bazene itd.).

Moguće je i uvesti poseban prijevoz koji će povezati parkirališta i središte grada ili posebne linije (razgledavanje grada, obilaznice itd.).

Ekološka vozila

Vozila s pogonom na UNP, prirodni plin i el. energiju mogu se koristiti unutar zona bez automobila za sljedeće svrhe:

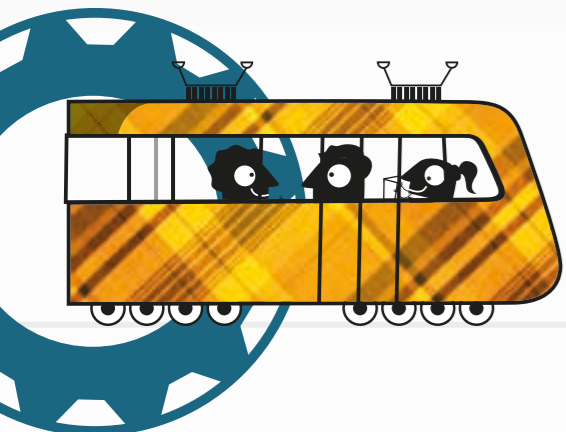
- Isporuka robe trgovcima i/ili kupcima.
- Posebni zahtjevi, koji se mogu rješavati individualno na kontrolnim točkama, parkiralištima i sl.
- Stanovnici i/ili osobe s invaliditetom.

Bicikli

- Uključivanje lokalnih biciklističkih skupina i udruga.
- Poseban fokus na korištenje bicikala za prijevoz robe.
- Iznajmljivanje bicikla na parkiralištima s javnim prijevozom, na željezničkim kolodvorima, autobusnim postajama itd.
- Kombinirane karte za autobus i bicikl ili parkiranje i bicikl, zamjena ključeva automobila ili registracijske isprave za bicikl i sl.
- Natkrivena parkirališta za bicikle s osobljem.
- Sigurne, dobro označene biciklističke staze izvan zona bez automobila, po mogućnosti s odvojenom infrastrukturom.

Parkirališta s javnim prijevozom

Radi poticanja stanovnika na korištenje javni prijevoz umjesto automobila, sigurna parkirališta mogu se uvesti u predgrađima. Na takvim parkiralištima treba biti zaposleno osoblje, a njihovo radno vrijeme treba biti u skladu s trajanjem dana bez automobila. Ona mogu biti besplatna ili se mogu naplaćivati (npr. kombiniranim kartama za parking i autobus ili parking i bicikl). Parkirališta koja se ne nalaze na redovitim linijama javnog prijevoza trebaju biti povezana posebnim prijevozom.

Kratkotrajno parkiranje

Posebna parkirališta potrebno je osigurati u blizini zona bez automobila za osobe koje moraju koristiti svoje automobile. Takva parkirališta mogu poslužiti za ostavljanje putnika, kratkotrajno parkiranje (kraće od sat vremena), zajedničko korištenje automobila, dostavu robe itd. Ona se ne trebaju koristiti za dugotrajno parkiranje i na njima treba raditi osoblje tijekom dana. Poseban prijevoz može se osigurati od takvih parkirališta do središta grada.

Parkirališta za stanare

Potrebno je rezervirati parkirališta za automobile stanara. Ona se trebaju nalaziti unutar ili u blizini granica zona bez automobila (uz mogućnost pristupa samo prije ili nakon događaja). Potrebno ih je otvoriti dan prije događaja i zatvoriti dan nakon njega. Parkiranje se može posebno naplaćivati kako bi se stanare potaklo na ostavljanje automobila na parkiralištu tijekom čitavog dana. O pojedinostima se treba dogovoriti s koncesionarom parkirališta.

INFORMIRANJE I KOMUNIKACIJA

Svi komunikacijski alati dostupni su besplatno na web-mjestu www.mobilityweek.eu. Najnovije vijesti objavljivat će se putem e-biltena **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** i sljedećih društvenih medija:

- www.facebook.com/EuropeanMobilityWeek
- <https://twitter.com/mobilityweek>
- www.youtube.com/user/europeanmobilityweek
- www.flickr.com/photos/europeanmobilityweek

Uz ovaj priručnik putem interneta dostupni su i sljedeći resursi (neki i u tiskanom obliku):

- Tematske smjernice
- Letak
- Videozapis o kampanji
- Povelja
- Vodič s najboljim praksama
- Komunikacijski alati kampanje s uputama i rješenjima za vizualni identitet (Edgarove ilustracije, logotip, predlošci itd.)

Svi su komunikacijski materijali dostupni na engleskome. Tematske smjernice, letak, videozapis kampanje i ovaj priručnik bit će dostupni na 22 službena jezika EU-a.

Nacionalni koordinatori mogu pripremiti dodatne alate. U prethodnim godinama materijali za tisak u kojima se predstavlja **EUROPSKITJEDNAMOBILNOSTI** i aktivnosti na razini države, s po jednom stranicom posvećenom svakom gradu partneru, pokazali su se korisnim alatom.

Lokalno informiranje i komunikacija

Lokalne vlasti trebaju osigurati nekoliko alata za informiranje javnosti o pojedinostima **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**. Da bi se osigurala sinergija na europskoj razini i stvorilo ozračje globalnog pokreta, tiskana i internetska komunikacija trebaju uključivati vizualni identitet kampanje kojim se predstavlja **EUROPSKITJEDNAMOBILNOSTI**.

Iznad svega važna je dosljednost u komunikaciji i jednostavnost poruka kako bi **UROPSKI-TJEDANMOBILNOSTI** prepoznale definirane ciljane skupine.

Društveni mediji

Društveni mediji kao što su Facebook, Twitter, YouTube, Vimeo, Flickr, Instagram, LinkedIn itd. omogućuju nam izravnu komunikaciju s tisućama ljudi i promicanje aktivnosti. Prilikom korištenja društvenih medija, dobro je imati u vidu sljedeće:

- Dijelite sadržaj koji je relevantan za vašu publiku.
- Ako naiđete na pogrešno tumačenje, ispravite pogrešku, ali činite to s poštovanjem, razlikujte činjenice od mišljenja.
- Informirajte i komunicirajte. Govorite o uspjesima partnera, podupiratelja ili kolega.
- Objavljujte smislene i pristojne komentare; promičite svoje stručno područje u što većoj mjeri.
- Ne objavljujte nepotrebne i uvredljive komentare.
- Provjeravajte kvalitetu svega što objavite. Provjerite pravopis i poveznice. Ako ste pogriješili, budite iskreni. Priznajte i ispravite pogrešku.
- Ne izjavljujte ništa na internetu što ne biste željeli vidjeti citirano u medijima, objašnjavati vlastitoj majci ili opravdavati nadređenima.
- Ne preuzimajte nikakve obveze ako za to niste ovlašteni.
- Nemojte preuzimati ili instalirati softver do kojeg ste došli putem društvenih mreža.

Informativni dopisi

Prije **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** ciljanim skupinama možete poslati posebne informativne dopise:

- Pismo gradonačelnika lokalnom stanovništvu.
- Posebni dopisi za sve osjetljive ciljane skupine (trgovci, poduzetnici, stanari zona bez automobila itd.) kojima ih se obavješćuje o manifestaciji **UROPSKITJEDNAMOBILNOSTI** i poziva na sudjelovanje u njegovoj organizaciji.

Informativni dokumenti

Radi informiranja građana o **EUROPSKOMTJEDNAMOBILNOSTI** i poticanja rasprave o urbanoj mobilnosti, pristupačnosti i sigurnosti, potrebno je pripremiti i distribuirati:

- Sažetak s opisom tehničkih aspekata **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**, Dokument će biti distribuiran prije i tijekom događaja na svim javnim mjestima.
- Prilog ili posebno izdanje gradskog glasila.
- Specifični dokumenti za individualne ciljane skupine.
- Podjela materijala za lokalni tisak na tiskovnoj konferenciji oko tjedan dana prije **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**.

Interna komunikacija

Uspješna interna komunikacija:

- Uključite gradske službenike u organizaciju **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** kako bi osigurali njegov uspjeh.
- Omogućite gradskim službenicima da postanu promotori **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI** i novih oblika urbane mobilnosti.
- Potaknite osoblje na veće korištenje održivog prijevoza u budućnosti.
- Uvedite poseban zeleni plan prijevoza za gradske službenike.

Mobiliziranje gradskih službenika

Brojni zaposlenici (po mogućnosti volonteri) bit će potrebni za javljanje na telefon, pružanje informacija (službenici, hostese i sl.), nadzor pristupa zonama bez automobila i parkiralištima tijekom dana bez automobila, provedbu predloženih aktivnosti itd.

Interni plan mobilnosti

Osim sudjelovanja u organizaciji **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**, gradske službe moraju pružiti i dobar primjer. Shodno tome, zaposlenike se mora poticati na sudjelovanje u aktivnostima **EUROPSKOGTJEDNAMOBILNOSTI**. Za tu svrhu može se pripremiti interni plan mobilnosti i održati pripremne sastanke. U suradnji s javnim prijevoznicima i servisima za iznajmljivanje bicikla mogu se osigurati zamjenska prijevozna sredstva. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti planovima mobilnosti za škole i tvrtke.

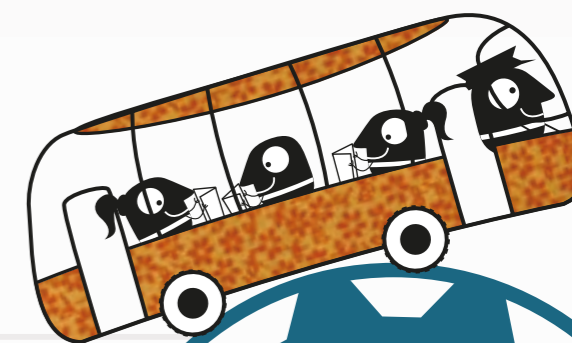
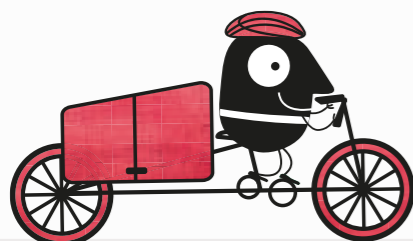
PRAĆENJE I OCJENJIVANJE

Lokalne vlasti trebaju provoditi praćenje za svrhe učenja na temelju iskustva, i to ne samo tijekom tjedna, već i tijekom cijele godine. Ono treba uključivati podjelu prometnih modaliteta, protok prometa, kakvoću zraka, mjerenje buke i javno mišljenje.

Protok prometa i korištenje javnog prijevoza

Unutar i izvan zona bez automobila potrebno je pratiti sljedeće: broj korisnika javnog prijevoza, promet motornih vozila, broj biciklista, pješaka i korisnika parkirališta.

Praćenje je potrebno izvoditi tijekom razdoblja od nekoliko dana za svrhe komparativne analize. Lokalna tijela nadležna za gradski i/ili izvangradski promet mogu osigurati tehničku i logističku pomoć.

Kvaliteta zraka

Fiksni i mobilni senzori mogu se postaviti unutar i izvan zona bez automobila radi mjerenja kakvoće zraka tijekom nekoliko dana. Kako bi se osigurale valjane usporedbe, mjere je potrebno provoditi na isti dan u tjednu i u istim meteorološkim uvjetima.

Gradovi koji nemaju vlastitu opremu za praćenje kakvoće zraka trebaju je pokušati nabaviti od gradova koji ne sudjeluju u **EUROPSKOM T JEDNUMOBILNOSTI** ili od gradova koji imaju višak opreme.

Buka

Oprema za mjerenje buke može se postaviti unutar i izvan zona bez automobila radi mjerenja utjecaja dana bez automobila na razinu buke. Buku je potrebno tijekom razdoblja od nekoliko dana za svrhe komparativne analize. Razne organizacije mogu pružiti korisne savjete i pomoći oko metodologije, npr. lokalna tijela nadležna za zdravstvo.

Javno mišljenje

Ciljane ankete mogu se provesti među:

- Cjelokupnim gradskim stanovništvom.
- Osobama koje putuju do zona bez automobila.
- Stanarima zona bez automobila.
- Trgovcima u zonama bez automobila.
- Kupcima tih trgovaca.
- Osobama koje rade u zonama bez automobila.

Posebice je potrebno poticati trgovce na praćenje sljedećeg:

- Broj kupaca u trgovinama unutar zona bez automobila.
- Broj kupaca u supermarketima izvan zona.
- Promet, u suradnji s gospodarskom komorom i trgovcima.

Ostale aktivnosti praćenja mogu provoditi lokalne vlasti ovisno o vrsti aktivnosti i njihovim očekivanjima.

EUROPSKITJEDANMOBILNOSTI

16. – 22. RUJNA 2016.

